

دانش آموز پرخاشگر

چند مرحله ساده برای آرام کردن دانش آموزان پرخاشگر
لیلا جمالی عالم

وجود دانش آموز پرخاشگر در کلاس، صرف نظر از اینکه رفتار پرخاشگر ایانه او ریشه فیزیولوژیک داشته یا اکتسابی باشد، برای معلم دغدغه آفرین است. چون آرامش و نظم کلاسش را بر هم می ریزد. حتی ممکن است کنترل کلاس را از دست او خارج کند یا باعث گسترش این رفتار در محیط کلاس شود. چه بسا به اعتماد به نفس سایر بچه ها لطمه وارد کند. حتی کلاس را محیطی ناامن سازد. ما در این نوشته راهکاری چندمرحله‌ای برای کنترل بهتر دانش آموزان پرخاشگر پیشنهاد می کنیم.

۶ چنانچه دانش آموز پرخاشگر از کوره در رفته بود و هیچ گونه تسلطی بر اعصاب خود نداشت، خوب است او را به بیرون از کلاس هدایت کنید. اما این بیرون رفتن نباید به معنای اخراج از کلاس باشد. در این صورت، برای یکی از معاونان مدرسه شرایط او را تشریح کنید تا دانش آموز تحت نظر او در فضای باز مدرسه قدم بزند، آبی خنک بنوشد و دست و روی خود را بشوید تا به حالت طبیعی بازگردد.

۷ بیکاری دانش آموز در کلاس یا روشن نبودن وظیفه یا تکالیف کلاسی یا تحمیل تمرین‌هایی که خارج از توانش باشد، می تواند رفتار پرخاشگرانه را در او تشدید کند. بنابراین، باید وظایف درسی را روشن و در حد توان دانش آموز معین و در هر مرحله، کارش را اصلاح و پیگیری کنیم تا در سایه حمایت ما احساس توانمندی و امنیت پیدا کند.

۸ مواقعی که دانش آموز پرخاشگر رفتار منطقی و آرامی دارد و خواستش را منطقی و صحیح مطرح می کند، مترصد باشیم که رفتارش را تشویق کنیم. به این ترتیب، برای انجام رفتارهای مناسب بیشتر در او «تقویت مثبت» ایجاد کنید.

۹ از طریق ایجاد محیط گرم و صمیمانه در کلاس، آن هم زمانی که دانش آموز پرخاشگر در شرایط متعادل قرار دارد، به تدریج زمینه اصلاح و تعدیل رفتار او را فراهم کنیم. معلمی که خود رفتارهای پرخاشگرایانه دارد، به کوره خشم دانش آموز پرخاشگر می دمد.

اگر پرخاشگری دانش آموز با این روش‌ها کنترل نشد، ممکن است هیجانات او ناشی از علل فیزیولوژیک باشد. در نتیجه، لازم است حتماً معاونان و مشاوران مدرسه را آگاه کنیم تا با گزارش دادن وضعیت او به خانواده اش، فرزندشان را به روان شناس یا روان پزشک متخصص ارجاع دهند. ■

۱ در اولین جلسه کلاس به کمک دانش آموزان، قوانین روشن و عملی را برای کلاس خود وضع کنید. آن‌ها را مکتوب و در جای مناسبی که در معرض دید همه دانش آموزان باشد، نصب کنید. اگر در اواسط سال هستید و چنین قانونی را مکتوب نکرده‌اید، دیر نیست. می توانید همین حالا جلسهای را به این کار اختصاص دهید.

۲ در مقابل رفتار نامناسب دانش آموز پرخاشگر، کنترل خود را از دست ندهید و بر سرش فریاد نکشید. شما هم‌سن او نیستید. فرمان کلاس در دستان شماست. به احتمال قوی واکنش تندخویانه در همان لحظه، اثری بازدارنده و سرکوبگرانه خواهد داشت، اما به زودی تأثیر خود را از دست می دهد و در درازمدت بر طبل پرخاشگری دانش آموز می کوبد.

۳ به خواسته‌ای که دانش آموز پرخاشگر برای رسیدن به آن، رفتار خشونت آمیز یا نامناسب بروز داده است، پاسخ مثبت ندهید. به این ترتیب، به او تفهیم کرده‌اید که راه وصول به هدف از طریق پرخاشگری ممکن نیست.

۴ با دانش آموز پرخاشگر درباره رفتارش جر و بحث نکنید. به جای آن قوانین کلاس را یادآوری کنید. چون معمولاً در این حالت دانش آموزان مدار عقل و منطق خارج است. مامی توانیم با یادآوری قوانین، او را از فضای عصبی اش دور کنیم.

۵ به طور نامحسوس اطراف او را بازیابی کنید. شاید گرما، خرابی نیمکت، نبود جای کافی برای نوشتن واز همه مهم تر، تمسخر و آزار دانش آموزان دیگر، پرخاشگری او را تشدید کرده باشد. در این صورت، می توان با او همدلی کرد و برای تغییر و اصلاح محیط اقدام عملی انجام داد. مثلاً جای او را تغییر داد یا بعد از پایان ساعت کلاس، با دانش آموزان مستب و محرک، گفت‌وگو کرد. اما از قضاوت زود هنگام و اعلام آن در کلاس بپرهیزید.